

механізми розвитку інноваційної діяльності в Україні. Обґрунтовується необхідність всебічного розуміння «інновацій» як з наукової, так і з законодавчої точки зору.

Особливу увагу надано питанням методологічної обґрунтованості кваліфікованого тлумачення при вживанні терміна «інновації», що аналізуються в правознавчій літературі. Визначається об'єктивна необхідність роз'яснень, коментарів в умовах оновленого економічним розвитком законодавства, а також висвітлена потреба в розробці рекомендацій відносно адаптації українського законодавства до норм міжнародного права щодо господарсько-правового регулювання інноваційної діяльності.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, інноваційна політика, інноваційна економіка, інноваційна система, інноваційний розвиток, економіко-правове регулювання, економічна політика, економічний прогрес, господарсько-правова система.

Резюме

Матвеев П. С. Теоретико-правовые основания возникновения и применения термина «инновации» в хозяйственно-правовой доктрине.

В статье осуществлен экономико-правовой анализ относительно трактовки и обоснования термина «инновации», освещены системно-структурные проблемы правового обеспечения инновационного развития государства, а так же определены экономико-правовые механизмы развития инновационной деятельности в Украине. Обосновывается необходимость всестороннего понимания «инноваций» как с научной, так и с законодательной точки зрения.

Особое внимание уделено вопросам методологической обоснованности квалифицированного толкования при применении термина «инновации», анализирующимся в правоведческой литературе. Определяется объективная необходимость разъяснений, комментариев обновленного современным экономическим развитием законодательства, а так же высветлена потребность в разработке рекомендаций относительно адаптации украинского законодательства к нормам международного права относительно хозяйственно-правового регулирования инновационной деятельности.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, инновационная политика, инновационная экономика, инновационная система, инновационное развитие, экономико-правовое регулирование, экономическая политика, экономический прогресс, хозяйственно-правовая система.

Summary

Matveev P. Theoretical and legal basis of occurrence and applying the «innovation» term in the economic and legal doctrine.

In the article done economical and legal analyze about interpretation and justification of the «innovations» term, highlighted system and structure problems of the legal support of the government innovation development, identified economical and legal mechanisms of the innovation development activities in Ukraine. Justified a necessity of the comprehensive understanding the «innovations» as scientific and legal point of view.

Particular attention paid to the methodological soundness qualified interpretation at applying the «innovations» term analyzed in the legal texts. Determined objective necessity for clarification comments updated by the current economic development of the law, and also highlighted the necessity of an elaboration recommendations about adaptation of the Ukrainian legislation to the international law concerning economic and legal regulation of innovation activity.

Key words: innovations, innovation activity, innovation policy, innovation economic, innovation system, innovation development, economic and legal regulation, economic policy, economic progress, economic law system.

Отримано 25.03.2013

УДК 341.24; 341.231.14

Ю. А. ГОНЧАРОВА

Юлія Анатоліївна Гончарова, аспірант Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК

Проблема захисту прав жінок вже понад століття не втрачає своєї актуальності. Незважаючи на те, що людство вже перетнуло рубіж ХХІ ст., світова спільнота й досі визнає недосконалість механізму забезпечення рівності прав жінок та чоловіків в усіх сферах суспільного життя. В умовах глобалізації переконання, що чоловіки мають права, а жінки – лише сімейні «обов'язки» втрачає свою актуальність і не збігається із передовими поглядами на роль жінки в суспільстві.

Міжнародне співробітництво із захисту прав людини має вирішальний вплив на становлення та розвиток інституту міжнародного захисту прав жінок. Сучасні цивілізовані держави засуджують дискримінацію щодо жінок в усіх її формах та зобов'язуються проводити політику з ліквідації дискримінації.

В основу такої політики має бути покладено конституційний принцип рівноправності чоловіка й жінки та встановлення дійових юридичних гарантій захисту прав жінок на рівній з чоловіками основі.

Міжнародний захист прав жінок є невід'ємною частиною інституту міжнародного захисту прав людини. До основоположних міжнародних актів у цій сфері слід віднести Статут Організації Об'єднаних Націй

1945 р. та Загальну декларацію прав людини 1948 року. Ці міжнародні акти дали поштовх для подальшої ініціації ООН прийняття нормативно-правових актів стосовно захисту прав жінок.

Захисту прав жінок було приділено увагу багатьма українськими науковцями. Зокрема, ці питання вивчали М. В. Буроменський, В. Г. Буткевич, О. І. Вінгловська, М. М. Гнатовський, Н. В. Грицяк, В. Н. Денисов, В. І. Євїнтов, Л. Г. Заблоцька, О. В. Задорожний, С. В. Ісакович, І. П. Лаврінчук, К. Б. Левченко, А. С. Мацко, Т. М. Мельник, В. В. Мицик, В. І. Муравйов, П. М. Рабинович, К. І. Чижмарь та ін.

За кордоном дану проблему заторкували С. Айвазова, Д. Гом'єн, В. А. Карташкін, А. Молкомме, С. В. Полєніна, О. В. Сягровець, Р. Рекха, М. Родрігес, Т. І. Фулей, А. С. Чеботарьова та інші.

Основна увага у публікаціях приділялась етапам історії розвитку, змісту і сучасного стану комплексу проблем міжнародно-правового захисту прав жінок та особливостям застосування міжнародно-правових процедур і механізмів з прав людини для захисту прав жінок.

Метою даної статті є дослідження питання щодо законодавчого закріплення механізму захисту прав жінок на міжнародному рівні, а також Аналіз основних досягнень міжнародної спільноти щодо реалізації та захисту прав жінок.

Жінки в усьому світі стикаються з проявами дискримінації різного ступеня та досі потребують захисту своїх прав, незважаючи на закріплення у багатьох міжнародних актах положень стосовно прав жінки та механізмів їх реалізації й захисту.

Питання про необхідність створення спеціального механізму захисту прав жінок вперше було поставлено на міжнародному рівні на початку ХХ століття. У 1919–1923 рр. Міжнародною організацією праці (далі – МОП) було прийнято цілий ряд Рекомендацій і Конвенцій, спрямованих на захист прав жінок. Серед них, зокрема можна відмітити такі:

– Рекомендація щодо захисту жінок і дітей від сатурнізму, прийнята 29 жовтня 1919 р., у якій надавалися рекомендації членам Міжнародної організації праці щодо недопущення жінок та підлітків, молодших 18 років, до роботи на певних видах виробництва з огляду на їхню небезпечність для функцій материнства і для фізичного розвитку дітей та підлітків¹.

– Конвенція про працю жінок у нічний час, прийнята також 29 жовтня 1919 р., в якій закріплювалися положення, відповідно до яких жінки, незалежно від віку, не можуть використовуватись на роботах у нічний час на державних або приватних промислових підприємствах чи в будь-яких філіях таких підприємств, за винятком підприємств, на яких працюють лише члени однієї родини.

– Рекомендація щодо праці жінок у нічний час у сільському господарстві, прийнята 25 жовтня 1921 р., рекомендувала членам МОП забезпечити жінкам достатній період для відпочинку, який становив би не менше 9 годин.

– Рекомендація щодо загальних принципів організації систем інспекції для забезпечення втілення в життя законів і правил стосовно захисту працівників, прийнята 22 жовтня 1923 року. Вона встановлювала, що кожна держава повинна передбачити систему інспекції, в якій мають брати участь жінки, для того щоб забезпечити запровадження в життя законів і правил щодо захисту працівників та ін.

У середині ХХ ст. настає новий етап підвищення уваги з боку міжнародної спільноти до проблеми захисту прав жінок. У цей час приймається ряд міжнародно-правових документів, які закріплюють принцип рівності жінок та чоловіків і базуються на визнанні рівності прав і можливостей жінок та чоловіків.

Так, наприклад, Г. О. Христова та О. О. Уварова зазначають, що «у ст. 29 Рекомендації МОП щодо мінімальних норм соціальної політики на залежних територіях, яка була прийнята 20 квітня 1944 р., передбачалося, що одним із завдань політики всіх компетентних органів влади є вживання таких заходів, з урахуванням місцевих умов, які є доцільними і здійсненними для надання жінкам рівних можливостей щодо загальної освіти, професійного навчання і роботи; захисту від фізично шкідливих умов праці та економічної експлуатації, включаючи охорону материнства; захисту від особливих форм експлуатації; справедливого і рівного ставлення до чоловіків і жінок у тому, що стосується винагороди та інших умов праці»².

При цьому встановлювалась заборона для жінок працювати вночі на будь-яких промислових підприємствах чи у будь-яких їхніх філіалах, на підземних роботах у будь-яких шахтах чи в копальнях.

Пізніше, в червні 1945 р., у Преамбулі до Статуту Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) було зазначено: «Ми, народи Об'єднаних Націй, сповнені рішучості... знову затвердити віру в основні права людини, в гідність і цінність людської особистості, в рівноправ'я чоловіків і жінок»³.

У цьому контексті, доцільно погодитись з думкою О. В. Сягровець про те, що «принцип рівноправ'я став одним із засадничих принципів Організації Об'єднаних Націй»⁴.

Разом з тим необхідно зауважити, що Статут ООН посилається не лише на «рівноправ'я чоловіків і жінок», а й має на меті «здійснювати міжнародну співпрацю в заохоченні і розвитку поваги до прав людини і основних свобод для усіх без відмінності раси, статі, мови, релігії».

Виправдовуючи задеклароване у Статуті, 10 грудня 1948 р. ООН було прийнято Загальну декларацію прав людини. Статтею 2 Декларації передбачено: «Кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища»⁵.

Слушною є думка О. В. Сягровець стосовно того, що «в цілому Загальна декларація прав людини зробила значний вплив на розвиток принципу недискримінації за статевою ознакою. Вона послужила платформою, на основі якої стали розроблятися міжнародні договори, що передбачають спеціальні норми, які регламентують права жінок як певної соціальної групи»⁶.

До речі, внесення до цієї статті положення про рівність прав жінки та чоловіка є досягненням Комісії ООН з питань становища жінок, яка була заснована у 1946 році. Метою створення цієї Комісії було забезпечення подання доповідей та рекомендацій з питань захисту прав жінок щодо користування ними основними правами людини та з питань вирішення нагальних проблем у сфері захисту прав жінок (наприклад, забезпечення їх рівності з чоловіками) і тим самим сприяти поліпшенню становища жінок у всьому світі.

Одним із найважливіших міжнародних актів у сфері захисту прав жінок є Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами, прийнята у 1949 р., завдяки якій ООН домоглась затвердження норми, яка забороняє торгівлю людьми, в тому числі й жінками, незалежно від її цілей⁷.

Ще у 1948 р. ООН звернула свою увагу на забезпечення прав жінки у трудових відносинах. Прийняття ООН Конвенції про нічну працю жінок у 1948 р., шляхом перегляду Конвенцій про нічну працю жінок 1919 р. та 1934 р., а в подальшому прийняття у 1951 р. Міжнародною організацією праці Конвенції про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності, закріпили трудові права жінок, зокрема, заборону роботи жінок у нічний час, а також недопущення ситуацій, коли оплата жінці буде нижчою, ніж чоловіку, лише на підставі статевої ознаки⁸.

Н. Іваницька та Д. Ванаш зауважують, що «в контексті трудових відносин вимагається сліпе дотримання принципу гендерної рівності, тобто рівності на підставі статі. Фізіологічно представники існуючих статей є настільки різними, що закріплення подібної рівності було б фікцією, яку неможливо виконати»⁹.

Рівна оплата праці жінок і чоловіків не стала єдиним законодавчо затвердженим принципом у сфері трудових відносин. З метою забезпечення рівних можливостей і рівного ставлення в галузі занять, ліквідації дискримінації щодо раси, кольору шкіри, статі, релігії, політичних поглядів, національності або соціального походження у 1958 р. МОП було прийнято Конвенцію про дискримінацію в галузі праці та занять¹⁰.

Л. Ф. Сульжук зазначає, що перші стандарти МОП були розроблені для захисту жінок від експлуатації на роботі з метою охорони здоров'я, особливо до і після народження дитини. Дещо згодом зусилля були направлені на розширення можливостей роботи для жінок, що є необхідною передумовою забезпечення рівних можливостей і рівного ставлення у сфері праці: рівна оплата за однакову роботу вважається одним із методів. Визнано, що ці зусилля можуть мати незначний вплив, якщо велика кількість жінок буде змушена залишити роботу або не скористатися можливістю просування на роботі через сімейні обов'язки¹¹.

Подальша боротьба ООН за закріплення прав жінок розгорнулася на тлі боротьби жінок за участь у політичному житті суспільства. Прийняття у 1952 р. Конвенції про політичні права жінок закріпило право жінки на участь у виборах. При цьому Конвенцією було проголошено не тільки право жінки на голосування, а й на право обіймати посади на суспільно-державній службі і виконувати усі суспільно-державні функції, встановлені національним законом¹².

Закріплення політичних прав жінок можна охарактеризувати як ще один щабель у боротьбі ООН за права жінок у світі. Однак ця Конвенція не стала єдиною, яка стосується безпосередніх прав жінки. У комплексі з Конвенцією про політичні права жінок були прийняті Конвенції про громадянство заміжньої жінки (1957 р.), про згоду на вступ у шлюб, мінімальний шлюбний вік і реєстрацію шлюбів (1962 р.), Декларація про захист жінок і дітей в надзвичайних обставинах і в період збройних конфліктів (1974 р.).

Значний крок було здійснено ООН, з прийняттям Конвенції про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок (1979 р.). Цей нормативно-правовий акт посідає особливе місце серед законодавчих актів, зважаючи щодо його впливу на встановлення, захист та розвиток прав жінок в усьому світі. Саме цим документом було визначено поняття «дискримінація щодо жінок». Відповідно до ст. 1 цього документа дискримінація щодо жінок означає «будь-яке розрізнення, виняток або обмеження за ознакою статі, спрямовані на ослаблення чи зведення нанівець визнання, користування або здійснення жінками, незалежно від їхнього сімейного стану, на основі рівноправності чоловіків і жінок, прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, громадській або будь-якій іншій галузі»¹³.

При цьому важливим є застереження, наведене у ст. 4 Конвенції, відповідно до якого вжиття державами-сторонами тимчасових спеціальних заходів, спрямованих на прискорення встановлення фактичної рівності між чоловіками та жінками, а також заходів з охорони материнства не вважається, як це визначено цією Конвенцією, дискримінаційним.

У цьому сенсі цілком доцільно погодитись з думкою О. Шакуро, яка зауважує, що тим самим Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. внесла істотні корективи в трактування прав людини, стале з часів Французької революції XVIII століття. Вперше світовим співтовариством в один ряд з категоріями «свобода» і «рівність» як передумовами і сутністю прав людини була поставлена категорія «справедливість»¹⁴.

Варто також зауважити, що ініціювання прийняття Конвенцій та створення Комісії – не єдиний напрям діяльності ООН щодо захисту прав жінок. ООН ініціює та всіляко підтримує проведення різноманітних міжнародних конференцій, зокрема з питань захисту прав жінок.

Так, у 1975 р. пройшла Перша Всесвітня конференція зі становища жінок (Мехіко, Мексика). Всесвітня конференція ООН прийняла низку важливих актів, зокрема, Декларацію про рівноправність жінок і їх внесок у розвиток миру та Всесвітній план дій, які закликали усі уряди, усі спеціалізовані установи ООН, всю світову спільноту до створення справедливого суспільства, в якому жінки, чоловіки і діти зможуть жити в умовах поваги, свободи та процвітання.

У 1980 р. та 1985 р. були проведені ще дві Всесвітні конференції у Копенгагені (Данія) та у Найробі (Кенія).

Водночас у 1995 р., була проведена Пекінська конференція, яка стала четвертою конференцією зі становища жінок. На ній були прийняті Пекінська декларація і Платформа дій.

Пекінська платформа дій вважається порядком денним для розширення можливостей жінок. Її мета – прискорення здійснення Найробіських перспективних стратегій в галузі поліпшення становища жінок, які були прийняті на Всесвітній конференції в Найробі в 1985 р., а також усунення всіх перешкод на шляху активного залучення жінок в усі галузі суспільного та приватного життя. У Платформі визначено 12 найважливіших проблемних галузей, серед яких – бідність серед жінок, можливості в галузі освіти, охорона здоров'я, нерівноправне представництво жінок в структурах влади і участь в ухваленні рішень тощо. У Платформі також запропоновано стратегічні цілі і заходи, які необхідно прийняти урядам, міжнародному співтовариству, неурядовим організаціям і приватному сектору для досягнення загаданих цілей.

Однак, не зважаючи на всі позитивні зрушення і діяльність міжнародної спільноти у цьому питанні, все ж таки існують проблеми, які не дають повною мірою реалізувати задеклароване, зокрема, несприятливі економічні наслідки переходу до ринкової економіки, в тому числі питання зайнятості населення, охорони здоров'я і соціального забезпечення.

Уряди, звичайно, зобов'язані враховувати гендерну проблематику у всіх своїх програмах та бюджетних рішеннях, а також гарантувати рівний розподіл громадських коштів між чоловіками і жінками. Але на практиці це питання на національному рівні завжди посідає одне з останніх місць, на яке завжди не вистачає часу, грошей і «натхнення» посадовців.

Досліджуючи питання щодо законодавчого закріплення механізму захисту прав жінок на міжнародному рівні, доходимо висновку, що з часів створення попередника ООН – Ліги Націй, а в подальшому самої Організації Об'єднаних Націй та до сьогодні механізм забезпечення реалізації й захисту прав жінок на міжнародному і внутрішньодержавному рівні все ще потребує удосконалення.

Основними досягненнями міжнародної спільноти, зокрема Організації Об'єднаних Націй у сфері прав жінки, є ініціація та заохочення до міжнародної співпраці у цій сфері; визнання рівноправ'я чоловіків і жінок; заборона торгівлі жінками, в тому числі заборона проституції; заборона насильства щодо жінок, оскільки насильство є порушенням прав жінки, що потребує розвитку механізмів запобігання насильству та допомоги жертвам насильства; закріплення принципів рівності у політичному, економічному та інших сферах життя суспільства.

Важливим кроком ООН була ініціація введення поняття «дискримінація щодо жінок» та недопущення дискримінації у будь-яких її проявах.

Хоча, аналізуючи кроки, здійснені міжнародною спільнотою, зокрема прийняті документи, простежується така закономірність: майже всі права жінки захищаються з огляду на захист її функції материнства. Виникає лише одне питання – чи насправді захищаються права жінок, чи знову ж таки чоловіки вигадують красиві гасла лише для збереження свого роду?

¹ Міжнародна організація праці. Конвенції та рекомендації. 1919–1964. – Том I. – Женева: Міжнародне Бюро Праці, 2001. – С. 1–778.

² Хрестова Г. О., Уварова О. О. Законодавче забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: міжнародний досвід та національні особливості. – Х.: Райдер, 2006. – С. 4–5.

³ Устав Організації Об'єднаних Націй // [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_010

⁴ Сягровець Е. Участие БССР в разработке специальных международных конвенций по защите прав женщин // Журнал международного права и международных отношений. – 2007. – № 1. – С. 12–18.

⁵ Загальна декларація прав людини // Права людини. Міжнародні договори України. – К.: Юрінформ, 1992. – С. 20.

⁶ Сягровець Е. Участие БССР в разработке специальных международных конвенций по защите прав женщин // Журнал международного права и международных отношений. – 2007. – № 1. – С. 13.

⁷ Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами від 02.12.1949 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_162

⁸ Конвенція про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності від 29.06.1951 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_002

⁹ Іваницька Н., Ванаш Д. Гендерна рівність на роботі: Ч=Ж? // Праця і Закон. – № 4 (136). – 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.hrd.com.ua/index.php/priz

¹⁰ Конвенція Міжнародної організації праці про дискримінацію в галузі праці та занять від 25.06.1958 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_161

¹¹ Сульжук Л. Ф. Міжнародний захист прав жінок 18.08.11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rv.gov.ua/sitenew/rivnensk/ua/publication/content/7765.htm>

¹² Конвенція про політичні права жінок від 20.12.1952 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_156

¹³ Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_207

¹⁴ Шакуро Е. Становление и развитие международной защиты прав женщин // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – 2000. – № 4. – С. 19–21.

Резюме

Гончарова Ю. А. Законодавче забезпечення міжнародного захисту прав жінок.

У статті розглянуто питання щодо законодавчого закріплення механізму захисту прав жінок на міжнародному рівні, досліджено міжнародно-правові документи, що регламентують контроль за дотриманням суб'єктами міжнародного права виконання зобов'язань із захисту прав жінок. Аналізуються існуючі міжнародні законодавчі акти у сфері захисту прав жінок, а також роботи міжнародних конференцій, симпозиумів, нарад та інших заходів міжнародної спільноти, як ефективний напрям діяльності в системі захисту прав жінок. Досліджується також міжнародно-правове співробітництво із захисту прав людини та його вплив на становлення й розвиток інституту міжнародного захисту прав жінок.

Ключові слова. Організація Об'єднаних Націй, Міжнародна організація праці, жінки, материнство, захист, дискримінація, рівність.

Резюме

Гончарова Ю. А. Законодательное обеспечение международной защиты прав женщин.

В статье рассмотрены вопросы законодательного закрепления механизма защиты прав женщин на международном уровне, исследованы международно-правовые документы, регламентирующие контроль за соблюдением субъектами международного права выполнения обязательств по защите прав женщин. Анализируются существующие международные законодательные акты в области защиты прав женщин, а также работы международных конференций, симпозиумов, совещаний и других мероприятий международного сообщества, как эффективное направление деятельности в системе защиты прав женщин. Исследуется международно-правовое сотрудничество по защите прав человека и его влияние на становление и развитие института международной защиты прав женщин. Проанализированы основные достижения международного сообщества в сфере реализации и защиты прав женщин.

Ключевые слова. Организация Объединенных Наций, Международная организация труда, женщины, материнство, защита, дискриминация, равенство.

Summary

Goncharova Y. A. Legislative provision of international women's rights protection.

In the article the question of legislative provision of international women's rights protection and the mechanism of protection of women's rights at the international level are examined. Studied international legal instruments governing the enforcement of international law subjects to perform obligations on women's rights protection. Analyzed the existing international legislation in the field of women's rights protection and work of international conferences, symposia, meetings and other activities of the international community as effective measures in the protection of women's rights. Studied an international legal cooperation in the field of human rights and its impact on the formation and development of institute of international women's rights protection. Analyzed the main achievements of the international community in the realization and protection of women's rights.

Key words: United Nations Organization, International Labour Organization women, motherhood, protection, discrimination, equality.

Отримано 4.03.2013

УДК 341.1.8

Д. О. ДИКА

Дарина Олегівна Дика, аспірант Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРАВОВІ ДЖЕРЕЛА, ЯКІ РЕГУЛЮЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ, ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ

Європейський Суд з прав людини (надалі – ЄСПЛ, Суд) здійснює свою діяльність на підставі певних правових норм, які, на наш погляд, у сукупності складають окремий інститут міжнародного процесуального права.

Не дивлячись на те, що діяльність ЄСПЛ є надзвичайно важливою складовою європейської системи захисту прав, питанню вивчення процесу у ЄСПЛ та особливостей відповідних процесуальних норм, на наш погляд, приділяється не достатньо уваги у науці міжнародного права. Більше вивчаються матеріальні норми Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (надалі – Конвенція) у їх інтерпретації Судом.

Окремі аспекти норм, які врегульовують діяльність ЄСПЛ, були предметом дослідження у науці міжнародного права та вивчалися, зокрема, К. Арістовою, В. Буткевичем, Ж.-П. Костою, Ф. Лічем, Г. Лук'янцевим, Г. Петцольдом, М. Рісним, Т. Соловйовою, К. Тереховим, В. Тумановим та іншими. Поміж тим, питання про коло джерел цих норм, окремі питання місця цих норм у таких джерелах залишається не достатньо опрацьованим. Зазначене й обумовлює мету цієї статті.